

4. (verbesserte) und 5. (unveränderte) Auflage, 12 kr.; 4. Heft, 2. Auflage, 10 kr.; 5. Heft, 1. und 2. (unveränderte) Auflage, 25 kr.

d) Für sechs- und mehrclassige Volksschulen. 1. Heft, 5. und 6. (unveränderte) Auflage, 10 kr.; 2. Heft, 3. Auflage, 12 kr.; 3. Heft, 3. und 4. (unveränderte) Auflage, 12. kr.; 4. Heft, 2. Auflage, 10 kr.; 5. Heft,

1. und 2. (unveränderte) Auflage, 15 kr.; 6. Heft, 2. (verbesserte) Auflage. Preis 30 kr.

Pape Paul, Sammlung von Rechenaufgaben für achtclassige Volksschulen. Wien bei Julius Klinkhardt. 1. Heft, 1.—3. (verbesserte), 4. (unveränderte) Auflage, 24 kr.; 3. Heft 24 kr.; 4. Heft 24 kr.; 5. Heft 24 kr.; 6. Heft, 1.—3 (unveränderte) Auflage. 24 kr.; 7. Heft 24 kr.

Naši dopisi.

Ljubljana. Predstojništvo tukajšnjega uršulinskega samostana je razposlalo nastopni program: Početkom šolskega leta 1890/91 se bode v uršulinskem zavodu v Ljubljani otvorila slovenska višja dekliska gospodinjstva šola, katero podpirati je tudi visoki deželni odbor kranjski blagovoljno obljubil. Smoter te šole je: vzrasle deklice, ki so dovršile ljudsko šolo, temeljiteje, kakor je to v ljudski šoli mogoče, izvežbati v vseh potrebnih znanostih in spretnostih, katere zahteva stopinja sedanje nabraženosti, kakor tudi teoretično in praktično seznaniti jih z vsemi strokami in opravili domačega gospodinjstva. — Da bode imela ta naprava trdno osnovo, opira se vzgojevalni načrt po vsem na podlagi prave krščanske pravosti. Poučevale se bodo deklice obširneje v poučnih predmetih ljudske šole, osobito z ozirom na praktično uporabo v življenju, poleg tega vpeljale se tudi v znanstvenost literature, logike, stilistike, v pouk o umetnijah, risanjih, tujih jeziki (nemški jezik, potem laški, francoski, angleški), gospodinstvu, vzgojeslovju, petji, godbi (goslji, citre, glasovir, orglje). Deklice si morejo prisvojiti temeljito izvežbanost v vseh delih, spadajočih v žensko področje, kakor tudi dovršeno izurjenost v umetnih ženskih ročnih delih. — Kurs obsega tri letnike. V prvem letu se deklice poleg drugih predmetov seznanijo vsestranski z gospodinjstvom poslovanjem v hiši: red, hišna oprava, prirejevanje, čiščenje in popraviljanje perila in obleke, razsvetljava itd.; drugo leto vrtnarstvo, cveticoreja, zelenjadoreja, sadjereja itd.; tretje leto praktično v kuhinji. Za sprejem v višjo deklisko gospodinjstvo šolo se zahteva dovršeno 14.—16. leto in zrelost osemrazredne ljudske šole, ali pa dotična kandidatinja s vzprejemnim izpitom dokaže sposobnost za višji pouk. Mesečna plača za učila in razne stroške znaša 5 gl. Knjige se lahko večidel izposodijo v zavodu. Opozorujemo še, da se višja dekliska šola ne otvori le za gojenke v penziji, marveč vse gospice ljub-

ljanskega mesta si lahko pridobé vstop pod zgoraj navedenimi pogoji, k čemur tudi najljubneje vabi predstojništvo uršulinskega samostana, katero sprejema kandidatnje in radostno podaja vsa potrebna natančnejša pojasnila.

Iz Horjula. (Šolski sklep.) Na tukajšnji jednorazrednici je bil sklep šolskega leta dne 26. mal. srpana. Šolska mladina se je podala iz šole paroma v cerkev k zahvalni sv. maši, pri kateri je tudi pela, kakor je že več let običajno. Potem se je podala mladina nazaj v šolo. Najprvo so se razdelila šolska naznanila. Potem je sledila razdelitev izpustnic med one otroke, ki so postavnim terjatvam zadostili, skupaj 53 izpustnic in 1 odhodnica. Na to prebere g. župnik imena odličnih in bolj pridnih učencev in učenk iz „zlate knjige“. Bilo je 17 dečkov in deklic z molitveniki obdarovanih, 28 pa z lepimi podobami. Prvo sv. obhajilo (54 otrok) se je tu vršilo dne 3. vel. srpana, pa so že ta dan dobili lepe molitvenike. V tem šolskem letu je tukajšnja šola obiskovalo 227 dečkov in deklic in 58 ponavljalcev. Dal Bog, da bi trud in delo ne bilo zastoj ter imelo kaj prida in uspeha!

F. P.

Dobrova dne 9. vel. srpana. (Šolsko.) Dne 29. mal. srpana dokončali smo tukaj šolsko leto brez posebne javne preizkušnje. Tega dne je bila ob 7. uri zjutraj šolska sv. maša z zahvalno pesmijo; daroval jo je naš g. katehet Ant. Lesjak. Vsakega razreda otroci zberó se potem v svoji šolski sobi. Č. g. župnik J. Babnik ogovoril je v vsakem razredu otroke v daljšem govoru ter jih spodbujal k pridnosti, pobožnemu življenju in spodobnemu obnašanju napram domačim in tujim ljudem, da delajo tako čast sebi, svojim roditeljem in celi šolski občini ter da tako postanejo dobri, pobožni kristjani in hrabri državljani. Isto tako je vsak učitelj in g. katehet otrokom dal primernih poukov ta dan, po katerih morejo dušno in telesno postati srečni. Pohvalno napredujoči učenci so bli vpisani v „zlató

knjigo" te šole; pohvalili so se javno. Najpridnejši izmed njih so bili obdarovani s knjižicami, drugi pa s podobicami. Darila ta sta nakupila iz svojega žepa domača g. duhovnik. Hvala jima za to preiskrena! Razdelila so se šolska nazvanila; zapelo se je več mičnih pesmic v vsakem razredu, naposled pa „cesarska“.

Podrobnejši podatki iz kronike ravno preteklega šolskega leta bi bili sledeči: Pouk v obeh razredih je bil poludnevni. Ob začetku šolskega leta je bilo za šolo dosti starih otrok od 6 do 12. leta 132 dečkov in 141 deklic; od 12. do 14. pa 28 dečkov in 33 deklic. Od vsakdanjcev je bilo premalo razvitih 5 dečkov in 7 deklic; radi tega so bili za jedno leto šolskega pohoda oproščeni. Domačo vsakdanjo šolo je obiskovalo 127 dečkov in 134 deklic; ponavljalno pa 28 dečkov in 33 deklic; vseh obiskovalcev torej 322 otrok.

Največ zamud se je pri vsakdanjih nako,ičilo za časa splošnje paše ob prvih 6 tednih šolskega leta.

V kmetijstvu, osobito v sadjarstvu se je poučevalo 76 dečkov; praktičnih vaj o tem udeleževalo se je pa od časa do časa tudi pet odraslih moških oseb. Dosegel se je prav dovoljen uspeh.

Nad jedno uro oddaljenih od šole je bilo 29 otrok; ti so obiskovali šolo na teden le po dvakrat: ob torkih in petkih.

Krajnega šolskega sveta sej je bilo 10; pri vseh so se spisovali tudi zapisniki.

Krajnih učiteljskih konferenc je bilo 11; zapisniki ti obsegajo več važnih in tehtnih stvari za napredek šole.

Prva spoved in prvo sv. obhajilo za otroke se ni moglo izvršiti ob konci šolskega leta zavaljo zidarskih del v farni cerkvi ob tem času; izvrši se pa ta slovesnost med bodočimi „šmarnimi mašami“.

Splošni napredek je bil prav dovoljen, ker otrokom ne manjka veselja do učenja in šole. Ko bi ravno ob začetku šolskega leta ne bilo vsakokrat toliko šolskih zamud, bil bi napredek še zdatno boljši.

Poučevali so tukaj: g. Ant. Lesjak, duhovni pomočnik, verouk v obeh razredih in pri ponavljalkah; g. župnik J. Babnik, verouk pri ponavljalkah in za sv. birno; nadučitelj g. M. Rant petje v obeh razredih in izvzemši risanje vse druge predmete v II razredu ter kmetijstvo; učitelj g. Josip Novak risanje v obeh razredih ter izvzemši petje, vse druge predmete v I. razredu. V ročnih delih je poučevala gospa Ivana Rant; pri tem jej je vsakokrat pomagala tudi Marija Rant, ker se je pouk delil v dveh oddelkih, za vsakega po 2 uri na teden.

C. kr. okrajni šolski nadzornik g. Ivan Tomšič je nadzoroval tukajšnje šole dne 17. prosinca v obeh razredih; a tukajšnji krajni šolski nadzornik č. g. župnik Jernej Babnik pa dne 1. in 2. vel. srpana.

Po dokončanem šolskem letu je dal tukajšnji krajni šolski svet napraviti v šolski veži nov tlak iz opeke, katerega smo že dolgo pogrešali, ter dal izvršiti potrebne zidarske poprave in pobeliti vse sobe.

M. Rant — Dobrova.

Dobrova 22. mal. srpana. (Okrajna učiteljska konferencija ljubljanske okolice. — Dalje).

Da obrani učitelj mir in red v šoli, naj ne hodi vedno sem in tja, temveč odloči naj si primeren kraj, od koder more vse otroke ob enem pregledati; če je kmalu tu, kmalu zopet drugje, mu pa otroci za hrbtom vsakovrstne nepridnosti uganjajo. Preglasno naj tudi ne govori v šoli; kolikor glasnejši je učitelj pri pouku, toliko bolj tihi so otroci s svojimi odgovori, in ravno nasprotno. Nemirnežev naj se nikdar ne zmerja; z nepridriprav pridevki se zamori pri otrocih ves estetičen čut tako, da v posledici res za kaj lepega in vzvišenega niso več sposobni.

Gospod nadzornik poroča potem prav obširno o uspehih pri posameznih učnih predmetih.*)

Končno kaj laskavo pohvali bratovsko vzajemnost med učiteljstvom tega okraja ter uzorno slovo, ki vlada med učiteljstvom in prečastito duhovščino z opomnjo, da ga nad vse veseli to, da za časa njegovega nadzorstva v tem okraju ni bilo še prav nobenih tožeb in disciplinarnih preiskav napraun podrejenih mu učiteljev na dnevnomu redu. To dela pred vsem učiteljstvu čast in je znak, da une svoje stanovske dolžnosti točno spolnjevati, da je olikano in si ve in uné pravi ugled tudi pri roditeljih in v občinah sploh pridobiti in zagotoviti.

Med tem poročilom je počastil sè svojo navzočnostjo konferencijo tudi naš za šolo prezasluzni okrajni glavar p. n. g. Ivan Mahkot, ki je ostal pri nas do sklepa. Konferencija ga nandušeno pozdravi. Ta vrli in blagonilni gospod kaže se povsod učiteljstvu in šoli pravega in ljubeznivega očeta. Bog nam ga obrani čvrstelega in zdravega po duhu in telesu še mnoga, mnoga leta!

Na vrsti je 3. točka dnevnega reda: „Določitev in razdelitev učne tvarine iz realij za posamezne razrede in oddelke na raznih kategorijah ljudskih šol z ozirom na dosedanje učne knjige in učne črteže. — Poročali so gospodje tovariši: a) za jednorazrednice učitelj Josip Gregorin, b) za dvorazrednice nadučitelj Franč. Kavčič, c) za trirazrednice nadučitelj Franč. Papler in d) za štirirazrednice nadučitelj Vinko Levstik.

Vsa poročila so bila dovršena in temeljita, da jih je konferencija brez debatiranja soglasno odobrila in vzprejela. Vsi referati priloženi so temu poročilu

*) Dasi je to poročilo kaj zanimivo, morali smo z ozirom na splošnost in na druge dopise, katerih ne moremo odložiti, obravnavo o posameznih predmetih za sedaj odložiti.

v prepisih, in želi se, da jih vrli naš „Učiteljski Tovariš“ ob priliki priobči.)*

4. točka dnevnega reda je na vrsti; glasi se: „Kaj zahteva sedanja doba od učitelja glede vzreje, oziroma šolske discipline?“

K tej točki dnevnega reda je bila prva poročevalka gpdč. Janja Miklavčič, druga pa gpdč. Anka Pour. Obe sta izvršili svojo nalogo vzorno, osobito prva. Tudi ta referata sta bila brez debate soglasno odobrena in vzprejeta.

Vsi poročevalci so želi sproti priznanje g. nadzornika in občno pohvalo cele konferencije.

5. točka dnevnega reda dovrši se s tem, da se odobre pri pouku vse dosedaj rabljene knjige tudi za prihodnje šolsko leto. Ker je „Prvo Berilo“ Razinger-Zumrovo odobreno le za rabo na štiri- in petrazrednicah, in ker sicer za jedno-, dvo- in trirazrednice ne dostaje potem nobene take priročne knjige, naprositi se ima visoki c. kr. deželni šolski svet, da pridobi tej priročni in vrlo sestavljeni knjigi ministerijalno odobrenje tudi za jedno-, dvo- in trirazrednice. Obvelja soglasno.

Gospod nadzornik pri tem naznani, da se bodo v teku letošnjega leta predelele in popolnile ter bolj praktično priredile tudi Močnikove računice za ljudske šole. To naznani se vzame radostno na znanje.

6. in 7. točko dnevnega reda rešuje načelnik okrajne učiteljske knjižnice g. Govekar. Knjižnica šteje sedaj vsega skupaj 649 zvezkov. Odbor je nakupil od zadnje konferencije več izvrstnih knjig, katere po naslovih in avtorjih našteje; več knjig raznega zapopadka leži že več let pri izposojevalcih; vrnejo naj se. Izposojevalci naj pazijo na isposojene knjige. Stara omara ne zadostuje več številu knjig; sklene se, omisliti si zadosta veliko novo omaro v ta namen. V nakup nasvetuje petero novih raznih knjig in obširnejših del, čemur konferencija soglasno pritrudi. Potem nasvetuje, da se določi stalni čas za izposojitev. Tu nastane precej obširna debata, katere so se udeležili gg. Galé, Remic, Trošt in drugi. Vsa debata izide se končno v to, da se vračajo navadne knjige kakor tudi one pedagogičnega zapopadka od izposojevalcev, kateri imajo že vse izpite dognane, v teku pol leta nazaj med tem, ko oni izposojevalci, kateri se za izpit učiteljske usposobljenosti pripravljajo, vrnejo v ta namen izposojene knjige še le v teku jednega leta knjižnici.

G. Trošt predlaga, da se nedostatek za venec umrlega g. tovariša Krmavnerja poravnava iz dohodkov okrajne učiteljske bukvarnice. Ta nasvet obvelja in se vsled debatiranja še tolike razširi, da se v prihodnje vsakemu v tem okraju umrlemu tovarišu ali tovarišici kupi in poplača primeren venec iz dohodkov bukvarničnih.

*) Radi ustrežemo, kakor boče dopustil čas in prostor.

Gospod načelnik še naznani, da je knjižnica naročena na „Učiteljskega Tovariša“, „Popotnika“, „Vrtec“, „Schulzeitung“, „Alte und neue Welt“ in „Österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild“, kar vse konferencija odobri. — Med letom prejel je vsak učitelj in vsaka učiteljica nov litografičan zapisnik knjižničnih del. — Knjižnica je imela med časom od zadnjega računa pa do dne 16. mal. srpana 229 gld. 79 kr. dohodkov in 211 gld. 3 kr. stroškov, torej prebitka 18 gld. 76 kr. Knjižničnemu odboru izreče konferencija zahvalo in priznanje za trud in tako vzorno oskrbovanje, ter izvoli vsklikom tri pregledovalce računov.

8. točka. Knjižnični odbor ostane stari; na novo vstopi g. učitelj Janovski.

9. točka reši se s tem, da se po nasvetu gosp. Trošta v stalni odbor vsklikoma izvolijo gg.: Papler, Govekar, Gregorin in Kavčič.

K točki 10. Posebnih nasvetov ni bilo. S tem je bil dnevni red dovršen.

G. nadzornik zahvali preiskreno blag. gospoda okrajnega glavarja, da je konferencijo izvolil počastiti s svojo navzočnostjo, poročevalce skupaj še jedenkrat za vzorno in skrbno sestavljena poročila, učiteljstvo za trud in marljivost v svojem poklici in izgledno slogo, ter je prav po očetovsko spodbuja za vstrajnost v težavnem poklici. Predobrotnemu in presvetlemu cesarju, kot najvišjemu pospešitelju in zaščitniku šolstva zakliče trikratni „slava“, čemur konferencija naudušeno odzove in v močnem koru zapoje cesarko pesem.

G. nadučitelj Vinko Levstik se zahvali v imeni konferencije g. nadzorniku kaj pristrčno za nepristransko voditev obravnave in očetovsko skrb, ki jo pri vsaki priliki kaže napram učiteljstvu.

Večina gg. učiteljev in gpdč. učiteljic se je udeležila skupnega kosila pri g. Ferlinci, kjer je bil tudi ves čas navzoč g. c. kr. okrajni glavar J. Mahkot. Umeje se, da se mičnih in pomenljivih napatnic ter krasnih narodnih popevk ni manjkalo. Brzobjavno so nas pozdravili naši kranjski sobratje, kateri so ravno ta dan zborovali; odzdrav in slava vrnil se jim je istim potem.

M. Rant.

Iz kanniskega okraja. (Naša konferencija.) Dne 30. mal. srpana smo se zbrali polnoštevilno k letošnji okrajni učiteljski skupščini v Mengeši. Ob 9. uri otvori g. nadzornik Lovro Letnar zborovanje. Namestnikom voli g. Mesnerja, zapisnikarja voli zbor piseca tega in gpdč. Anko Roth. Da ni bilo učencem, prispevšim iz Kannika radi praktičnega izvajanja II. točke čakati, pričel je g. Stiasny s poročilom „Zemljepisje na višji stopnji s praktičnim poskusom.“

Predmet praktični obravnavi je bila nadvojvodina Avstrijska pod Anizo ter je g. poročevalec nalog rešil tako dobro, da smemo tu prošnjo staviti, da ga v „Tovariši“ priobči. Vzlasti nam je ugajala lepa kon-

centracija zemljepisnega pouka z zgodovinskim. Praktično stran pa je pojasnil tudi — in to največ velja — z dobrimi podobami. Akopram je tej obravnavi sledila še teoretična razprava, vendar se je ob presledku unela živahna debata, katere so se udeležili gg. Trošt, Burnik, Stiasny in g. nadzornik. G. Burnik meni, da je razdelitev tvarine uprav dobra, da ima učitelj učencem tudi razložiti, kako gré zemljevide povečavati ter končno g. poročevalca prašali rabi pri pouku stopinjsko mrežo? Poročevalec g. Stiasny pojasnjuje, kako gré uporabljati stopinjsko mrežo na višji stopinji. G. nadzornik izreka poročevalcu na temeljiti razpravi zahvalo ter na jedni strani pritrdi mnenju g. Burnika, na drugi zopet poročevalcu, ker je on referiral za višjo stopnjo.

Zatem je sledilo vestno sestavljeno poročilo g. nadzornika, iz katerega posnemamo premetne v učnem osebji, delovanje šolskih oblastev, razne ukaze in odloke in delovanje v šoli. — Vsled odloka vis. c. kr. dež. šolskega sveta se je razdelila vodiška šolska občina v dva šolska okoliša. Na Homeci in pri sv. Trojici otvorita se novi jednorazrednici, a Šmartno, Mengeš in Dol dobé novo šolsko poslopje. — Kakó skrben je sl. c. kr. okr. šolski svet za napredek šolstva v okrajih, kaže že, recimo, lep napredek šolskega obiskovanja. Začetkom šolskega leta do konca mal. traven vplačale so stranke 170 gl. 50 kr. kaznij radi neopravičenih zamud. Strogost g. predsednika okr. šolskega sveta je baš tu umestna! Odkar nam vrli naš „Tovariš“ prinaša razne odredbe in ukaze šolskih oblastev, ni treba učiteljstvu begati za raznimi važnimi odloki. G. nadzornik omenja odloka c. kr. deželnega šolskega sveta, s katerim se priporoča II. zvezek Čiril-Metodove knjižnice. — Šolska poslopja so z malimi izjemami nedostatna. Vodje naj skrbé za dobro svetlobo ter dadó vlažne sobe pridno zračiti. Učila so se preko vlnskemu letu pomnožila. Akopram so se morale v 11 slučajih šole radi razširjenja nalezljivih boleznij zapreti, se je šolsko obiskovanje od vlnskega leta prav zdatno zboljšalo. Prav pridno obiskovalo je 66%, pridno 32,9% in zanikarno 1,1%. Vse šolske občine broje za vsakdanjo šolo 4596 otrok. Brez pouka je bilo 1083 otrok. — Otroške knjižnice broje 11449, učiteljske 1282 knjig. Kmetijske knjižnice imajo le iste šole, katerim je visoko ministerstvo knjige take vsebine podarilo. — Šolskega vrta nima osem šol; vodij nalog je, da se polagoma napravijo. — Učni uspehi so v večini prav dobri: v 23 razredih popolnoma dobri, v 12 dobri in v 4 zadostni. Ako se pouk kak dan, kateri postavno ni prost dan, prestavi, se mora to okrajnemu šolskemu nadzorniku nemudoma uradnim putem javiti, ker pripetilo se je v par slučajih, da je g. nadzornik pohodil šolo — a se moral zopet vrniti! — Učitelj naj skrbi, da deca dohaja pravčasno v šolo ter bodi sam najboljši vzgled. Tisti, ki stanujejo izven šole, naj se v nadziranji pred poukom vrste ter naj so vedno četrť ure pred poukom v šoli.

Vodja večrazrednic naj svoje podrejeno osebje večkrat^t pohodi; sploh je hospitiranje velike važnosti ter naj se tu puščajo vsi predsodki na stran. — Točnost bodi v vsem, kar človeka bodri in unema za stvar. — Uradni spisi so povsem v lepem redu. V tedniku naj se zaznamujejo berila in šolske naloge s število. Jako pregledna je, ako se v rubriki razrednice „skupno število zamud“ zaznamujejo polmesečno števila šolskih zamud: opravičena s črno, neopravičena z rudečo tinto.*) To olajša in krajša delo šolovodji pri spisovanji kazal šolskih zamud in mesečnih spregledov*. — Spisi in dopisi naj so snažni in vsakoršnih napak prosti; saj vsak sam zna, da se od učitelja zahteva najbolje! Tudi je umestno, da se važnejši dopisi koncipirajo — mnogokrat je vodja „gedeckt“ — ako se danes ali jutri kaj zahteva. — Prijeten vtis napravi na obiskovalca — bodi si tega ali onega — ako so uradni (kurentni) spisi in uradne knjige v posebnej mapi, da so vedno pri roki. Potem tudi ne bodo zmečkani in zamazani, kar daje učiteljevi snažnosti slabo spričevalo. — Opravični zapisnik, inventar in šolska matica naj so vezani. Vodstva naj skrbé, da krajni šolski sveti vsako leto vsaj 3—4 „abecedničke“ kupijo. — Vedenje učiteljstva je bilo uprav možato — pristno izobraženim. Učiteljstvo naj se tesno združi; saj znano, da se ob najmanjši dani priliki vsakdo spodika nad nami liki cestnemu kamenu. Polagoma prihaja doba, da se tudi v našem stanu oživi in ukrepi ista znamenita véz — „Ghorgeist“ pravi ji Nemeec — katera kakor silovita skala vzdrži vsak napor sovražnikov. Geslo „vsi za jednega — jeden za vse“ — bodi vsakemu tovarišu sveto. — Disciplína v šoli je bila povsem dobra, v nekaterih slučajih prav vzorna! Proti slabim otrokom ni osornem biti; s potrpežljivostjo se doseže največkrat uspeh, kateri plačuje učitelju njegov trud. Tudi ne gre prestrogo klasificirati, vzlasti pri takih učencih ne, kateri izstopijo iz šole. Ustrahovanje bodi vedno previdno, osobito se je ogihati telesnih kaznij. Vzgoja mladine napreduje od leta do leta; deca se lično vede tudi na cesti. Izjemni slučaji so vsekako čudni kontrasti nasproti splošnemu vedenju ter gređó le na rovaš posameznih individualnostij. — Da deca tudi precej štédi, evo vam dokaz: 139 otrok ima 1341 gl. 45 kr. v poštni hranilnici. — V uradni razporedbi učnih ur naj se „jezikovni nauk“ natanko označi: kdaj je slovnica, kdaj spisje, kdaj nazorni nauk. Tam, kjer deca slabo čita, vadí naj se mnogo govorenje in branje v zboru. V vsaki slovnici uri bodi tudi spisna vaja. Dialekta, lokalizmov in germanizmov se je varovati. — Pri računstvu naj deca kolikor le možno samostojno misli in govori. Nikakor pa ne gre v zboru računjati. K prirodopisnemu pouku treba dobrih podob. Znani prijatelj slovenskega šolstva — g. Jan Lego v Pragi je obljubil, da [preskrbi vsem večrazrednicam okraja zbirke rudnin, za kar se mu

*) Opomba pisalca.

je c. kr. okrajni šolski svet pismeno zahvalil. — Z lokacijo dosežejo se v lepšiji prav lepi uspehi. Tudi v risanju so se dosegli lepi vspehi, vzlasti v Kamniku; tu pomaga mnogo domača pridonost.

Sledila je 3. točka. „Kakó naj učitelj vzbuja v učencih veselje do učenja?“ — Poročevalec g. Petrovec nam je naslikal v kratkih, jedrnatih potezah zanimivost pouka, ljubeznivost učitelja, — njegovo strogo nepristranost — vedro lice — veselo srce i. dr. takó zanimivo, da mu je končno vse čestitalo na izborni rešitvi naloge. — Tudi g. Blejec je to točko pohvalno rešil.

Ob 4. točki naznanil je g. Burnik, da se odbor za oceno na svitlo danih spisov za otroške knjižnice še ni konstituiral ter da do pričetka bodočega šolskega leta pismeno vodstvom svoje poročilo objavi.

Okrajna učiteljska knjižnica broji 756 knjig in sicer 589 vezanih in 167 nevezanih. Letos se je naročila tudi na L. Kube „Slovanstvo v svih spevih.“ V proračun se je vzelo 89 gl. 73 kr. Delo „Unter den Fahnen“ in „Mittheilungen des Musealvereines“ je dobila v dar. — Živahen razgovor vzbudil je g. Malenška predlog, naj bi se pedagoški listi pošiljali vsem vodstvom ad circulandum. Predsednik okrajne knjižnične komisije — g. Burnik ugovarja, češ da taka razpošiljatev listov stane mnogo truda in časa ter se listi pokvarijo. G. nadzornik da predlog ta na glasovanje. Vzprejeme se z veliko večino, a z dostavkom, da vsak posameznik jamči za list, katerega si izposodi. G. nadzornik nasvetuje, naj se knjižnica naroči na „Slovensko besedo“, kadar začne izhajati, g. Marolt, da se naroči na pedagoški list „Deutsche Schulpraxis.“ Oba nasveta se vzprejmeta.

Na predlog g. Čenčiča ostane knjižnična komisija stara, a na predlog g. Keclja tudi stalni odbor, akopram je slednemu jeden g. tovarišev želel novo lice.

Končno izraža g. Burnik željo, ne bi bilo li mogoče, sedanje mesečne spreglede nekoliko premeniti s tem, da bi se četrletno o številu zamud v % poročalo. Nadzornik g. Letnar meni, da bi se ta zadeva morala radikalno premeniti, kar pa ne gre hipoma. Zato izreka željo, da ostane pri starem, kar zbor odobri.

Vsled sklepa lanskega učiteljskega zbora smo izdelali in oddali podrobne učne načrte za posamezne kategorije. S tem korakom smo storili izvestno važno stopinjo v šolskem napredku in želeti je le, da jih dobimo kmalo v dejansko vporabo. Umestno bi bilo, ko bi okrajno učiteljsko društvo založilo izdajo teh podrobnih načrtov, da bi dobili tiskane v roko. Prepričan sem, da bi gotovo tudi gg. tovariši sosednih nam okrajev posegali po njih — saj bodo obsegali vse kategorije. In podrobni učni načrt — kaj je učitelju? — Pravi, pravcati „vademezum.“

G. nadzornik zahvali zbor na vztrajni pozornosti ter omenja naših teženj; zaščitniku šolstva, pre-

svetlemu vladarju kliče trikratni „Slava“. — Zbor pritrdi in odpoje himno.

G. Mesner kot namestnik se zahvali g. nadzorniku na izvrstni vodbi zborovanja.

Podali smo se v g. Levca gostilno, kajti naš „kubar“ kateri se je od 9. ure zjutraj do $\frac{1}{2}$ 3 popoldne že jako skrčil, nas je resno opominjal, da se treba tudi telesno okrepčati. Tu mi gre le pristaviti, da bi se pri številu pevcev učiteljev (12) bilo pač lahko živalneje nekaj pesem zakrožilo. V prihodnje na veselo svidenje in pevanje!

Francišek Marolt — Brdo.

Iz radovljiskega okraja. Vabilo k prvemu občnemu zboru radovljiskega učiteljskega društva dne 18. kimovca t. l. ob 10. uri popoldne v šolskem poslopji radovljiskem.

- Vzpored: 1. Nagovor zač. predsednika;
2. volitev odbora in pevovodje;
3. vpisovanje pravih in podpornih članov;
4. posebni nasveti.

Ne dvomimo, da se bodo vsi gospodje tovariši učitelji, gospodične tovarišice učiteljice in šolski prijatelji toli zaželjenega prvega zborovanja okrajnega učiteljskega društva radovljiskega gotovo udeležili.

Da bode možno delovati novemu društvu v prospeh narodnega šolstva, treba vzajemnosti, kajti — „v slogi je moč“. Na svidenje! **Odbor.**

Iz kranjskega okraja. (Konferencija.) (Konec.)

„Določitev in razdelitev tvarine iz realij za posamezne razrede in oddelke na raznih kategorijah ljudskih šol“ (za vsako kategorijo izbran odsek določi po jednega poročevalca) je bila tretja točka dnevnega reda. Za jednorazrednice poroča g. Okorn, za dvo-razrednice g. Benedik, za trirazrednice g. Vavken in za štirirazrednice g. Kračl. Učitelstvo referate odobri, le referat za jednorazrednice pride še jedenkrat na dnevni red, ker se g. poročevalec ni popolnoma ravnal po odsekovih sklepih. Vsak poročevalec pa je konci referata stavil predlog: „Višja oblastva se naprosijo v posredovanje, da se učne knjige uredé po naših učnih črtelih.“ Predlog se vzprejme.

Pri 4. točki prav izvrstno poroča g. Jelenc „o metodi začetnega pouka v zemljepisji na ljudski šoli“ ter stavi nasvet: C. kr. okrajni šolski svet se prosi, da materialno pripomore, da pride vsaka šola do načrta šolskega poslopja, šolskega kraja in okraja. Predlog se soglasno vzprejme. — Dalje poroča gosp. Pezdnič o določitvi jednotnih zvezkov. Po referentovem nasvetu odločimo se za Grubbauerja. — Učne knjige za bodoče šolsko leto ostanejo sedanje. O ti priliki g. predsednik naznani dovoljene katekizme. — Iz poročila knjižničnega odbora smo izvedeli, da je imela knjižnica dohodkov 88 gl. 69 kr., troškov pa 59 gl. 15 kr., torej prebitka 29 gl. 54 kr. Knjižnica šteje 560 zvezkov in 34 snopičev. V nakup se priporoči več pedagoških knjig, g. Kramer pa bode

daroval dela Schillerjeva; za ta dar izreče mu skupščina svojo zahvalo. Sedanji knjižnični odbor (gg. Kuster, Pezdič, Režek, Jelenc, Jugovic) se z vzklikom v novo volji, isto se zgodi s stalnim odborom (gg. Jelenc, Kragl, Papa, Vavken). — Končno se po navetu g. Jelenc volji posebni odbor, kateri ima sestaviti zaznamek učil za realije, katera bi morala vsaka šola imeti. V ta odbor se volijo g. Rozman za jednorazrednice, g. Jelenc za dvorazrednice, gospdč. Wochinz za trirazrednice in g. Kmet za štirirazrednice.

G. predsednik sklene zborovanje ob 1. uri s trikratnim „slava“ presvetlemu vladarju, učiteljstvo pa zapoje cesarsko himno. G. Kragl se v imeni skupščinarjev zahvali g. predsedniku, kateri je tako spretno in nepristransko vodil zborovanje.

Zadnja točka dnevnega reda, katere pa ni bilo na razposlanih tiskanih vabilih, vršila se je v prostorih dobroznane gostilne g. P. Majerja ml., kjer smo skupno obedovali vsi zborovalci. G. Majer pa je ta dan tudi pokazal, da spoštuje učiteljstvo, ker je okrasil svoje prostore s cesarsko podobo, zastavami in vencii. Ustregel pa nam je tudi z ukusno pripravljenimi jedili in dobro pijačo. Z nami obedoval je tudi g. okrajni glavar ter s tem pokazal, da spoštuje in ljubi učiteljski stan. Med mnogimi napitnicami nas je ova g. glavarja najbolj razveselila. G. glavar razvil je nekako svoj program, kako hoče delovati, da se povsje šola na sedanjemu napredku primerno stopinjo. Učiteljstvu hoče biti vsikdar podpornik, skrbeti hoče, da se mu tudi materialno stanje izboljša i. t. d. Torej naj se učiteljstvo vselej s zaupanjem do njega obrača, ker našlo bode vedno dobrohotnega predstojnika. Seve, da smo tako napitnico z gromovitimi „živijo“ pozdravili. — Čez dve leti oglašili so se letos zopet naši pevci ter nas z milimi pesmimi zabavali. Po obedu pridružil se nam je g. Štefancič iz Kamnika, kateri je prišel po opravkih v Kranj, ter nas je s svojim zares krasnim tenorom kar očaral. — Pri ti priliki pridobilo je tudi naše učiteljsko društvo nekaj novih udov. Na zdar! yz.

Iz Škocijana. (Razširjanje šolske sobe in popravila. Novo všolanje). Dne 3. malega srpana je bil ogled pri tukajšnji šoli zaradi razširjenja šolske sobe in raznih popravil.

G. c. kr. okrajni glavar Mahkot, za učiteljstvo kakor tudi za ljudsko blagostanje jako vnet, ogledal si je šolske prostore ter s prepričevalno besedo pridobil krajni šolski svet in občinski odbor, da so bili vsi voljni privoliti v šolska popravila. Šolska soba se bode po mnenji g. inženjeurja mogla brez velikih stroškov razširiti. Sedaj je prostora za 56 učencev, kar je premalo z ozirom na število šolo obiskujočih otrok, kojih je 136. Pouk na tukajšnji šoli je sicer poludnevni, vendar je zlasti popoldne pri nižji skupini v premajhni šolski sobi precejšnja guječa, tako da je le težavno učencem pisati.

Tudi nove klopi, peči in večja okna pri šolski hiši se bodo napravila in nekaj manjših popravil izvršilo. Da se peči naredé nove, je velika potreba, ker po zimi vlada v šolski sobi sibirski mrzloti. Želeti bi bilo tedaj, da se že letos vsaj nove peči naredé.

Omeniti mi je še nekaj o všolanji. Gotovo, da je Turjak jedini „trg“ v naši deželi, koji nima svoje šole in se celo všolan ni bil do sedaj nikamor. Res ni po velikosti in številu hiš podoben trgu, vendar bi bil pa lahko že zdavnej všolan v Škocijan. Otroci obiskujejo sicer šolo tu, vendar nekateri le par let. Sedaj se bode temu nedostatku odpomoglo. Všolani bodo v Škocijan: Turjak, Podturjak in Šurki. Nobena teh vasij ni nad jedno uro oddaljena, Turjak dobrih dvajset minut. S tem, da se bodo všolali omenjeni kraji, narastlo bode nekoliko število obiskujočih učencev. Vzrok, da ni bil Turjak nikamor všolan, je iskati v tem, da spada v kočevski politični kraj in da je posebna fara, sedaj pod upraviteljstvom tukajšnjega g. župnika. Ako še omenim, da večina otrok iz vasi Rašica obiskuje zaradi bližine šole v Velikih Laščah, akoravno so tu všolani, opisal sem ob kratkem nekoliko tukajšnje šolske razmere.

Jožef Korošic — Škocijan.

Iz Postojne. (Poročilo o okrajni učiteljski konferenciji.) Učitelji Postojnskega okraja smo imeli običajno okrajno učiteljsko konferencijo dne 2. malega srpana z dnevnim redom, kojega sem nanzanal v 12. „Tovariševi“ številki.

Konferencijo je otvoril c. kr. okr. šolski nadzornik, blag. gosp. Janez Thuma s prijaznim nagovorom, v kojem se spominja v tekočem šolskem letu umrlega tovariša g. Andreja Legata ter pozivlje vse navzoče, da se v znak sožalja vzdignejo.

Nadalje se spominja g. predsednik v lepih besedah poroke cesaričine Valerije, ki bode v 31. dan. malega srpana ter pozivlje zbrano učiteljstvo, da v znak veselja tega dogodka v cesarski rodbini in udanosti do slavne vladarjeve hiše vstanejo. Na to pozdravi v imeni učiteljstva prisotnega c. kr. okrajnega glavarja, visokorodnega gospoda Ferdinanda markiza Gozanija, proseč ga naklonjenosti do učiteljstva tega okraja. Tem besedam se visoki gost najprijazneje zahvali želeč učiteljstvu najboljšega uspeha.

Za zapisnikarja sta bila z vzklikom izbrana učiteljica gospdč. Ivana Praprotnik in učitelj gosp. Jakob Dimnik.

Svojim namestnikom imenuje g. predsednik gosp. nadučitelja Martina Zarnika.

Tretja točka dnevnega reda je bilo „poročilo nadzornikovo o stanji šol“, koje se blizu tako-le glasi:

„O stanji šol in o napredku pri šolskem pouku imam se v občé pohvalno izraziti. Sploh kaže učiteljstvo dobro voljo za svoj imenitni poklic ter se trudi svoj težavni posel vsestranski izvrševati. Kar sem o priliki inspekcij bolj nerednega in pomanjkljiv-

vega opazil, bodi si pri pouku posameznih predmetov, bodi si pri družih šolskih stvarih, na to sem na mestu opozoril dotične učitelje ali šolske voditelje. Danes bodo moje opazke splošne.

Podajam Vam najprej nekatere statistične podatke o šolskih razmerah našega okraja, iz kojih morete spoznati, kako naše šolstvo napreduje. Rednih šol je 36, med temi je 24 jednorazrednic, 7 dvorazrednic, 1 trirazrednica in 4 štirirazrednice. Celodnevni pouk ima 6 jednorazrednic, 3 dvorazrednice in 4 štirirazrednice; v vseh ostalih šolah je poludnevni pouk, izvzemši šolo trirazrednico v Knežaku, kjer je deloma celodnevni, deloma poludnevni pouk. Po spolu ločeni so otroci le v treh razredih v Postojini in v dveh v Trnovem. V tekočem šolskem letu se je otvoril 2. razred v Šturiji in 2. razred zasebne dekliške šole v Trnovem, pod vodstvom šolskih sester de Notre Dame.

Mnogo šol in razredov broji naš okraj, a to število nikakor ne zadostuje faktičnim potrebam. Že radi neugodnih klimatičnih razmer želeli je, da se šole kolikor možno pomnože. Radi oddaljenosti nekaterih vasij od šolskega kraja ostane mnogo otrok brez vsacega pouka. Silno potrebna bi bila šola na Kovku, v Palčji za to vas in za Jurišče, dalje še kake tri šole v Hrenoviški fari. Naprava šole v Bukevji in Harinjah, dalje ustanovitev ekskurendne šole v Ležečah in Koritnicah je že dovoljena. Gledé na veliko število šolo-godnih, oziroma šolo-obiskujočih otrok bi bilo želeli razširjenje šole v Budanjah, Trnji, na Gočah, Premu, v Košani, Šmihelu, Zagorji, Slavini in Vremah.

Kar se tiče šolskih poslopij, zadostuje jih 8 vsakovrstnim potrebam, a vsa druga so nekaj dobra, nekaj zadostna, nekaj pa tudi nezadostna; nezadostne so vlasti šole na Razdrtem, Sutoriji in Vremah, kjer je skrajna sila, da se sezidajo nova poslopja. Šolske sobe so večinoma prav snažne in čedne, a nasprotno tu in tam nekatere v takem stanu, da sem bil primoran dotične učitelje grajati. Neprijetno je v šoli, kjer so šolske klopi nesnažne, okna zamazana, kjer je vse okoli v prahu in pajčevinah. Za snaženje šolskih sob skrbeti ima sicer krajni šolski svet. Ako pa učitelj profi primerni odškodnini prevzame skrb za snaženje, je on sam odgovoren za snago v šoli, kar sem že mnogokrat, a za nekatere voditelje brezuspešno poudarjal. Šolska oprava je v 19 šolah prav dobra, v 14 dobra in 3 srednja. Nove šolske klopi nahajajo se sedaj v 30 razredih; želeli je, da bi se v vseh šolah, katere imajo še slabe klopi, iste nadomestile z novimi. Kjer še ni pripravne omare za shranjevanje učil in uradnih spisov, naj se taka omisli.

Za šolo godnih otrok je v vsem šolskem okraju 5340, (otroci iz Harij, Jurišča in Kovk tu niso všteti) od teh jih obiskuje redne šole 4570 torej pride na jeden razred 82 otrok. Zasebni dekliški zavod v Trnovem broji 92 učenk, srednjo šolo obiskuje 29 dečkov; radi oddaljenosti od šol je brez pouka 64

otrok; zaradi težkih telesnih hib ne obiskuje šole 72; radi slabega razvoja in v zmislju odloka c. kr. okrajnega šolskega sveta z dne 25. listopada 1880 oproščenih je 502 v starosti od 6. do 7. leta; zaradi malomarnosti jih ne obiskuje šolo 7. Brez vsacega pouka je torej 645 otrok ali 12%. Za ponavljalnico je 1261 šologodnih in 1198 šolo-obiskujočih otrok. Šolska hoja je v nekaterih krajih prav povoljna, v drugih slabeja. Razni so uzroki, zaradi katerih ne prihajajo otroci redno v šolo. Letos je napravila nalezljiva bolezen „hripa“ veliko nerednost v šolski hoji in nekatere šole so bile mesec dnij zaprte. Mnogokrat rabijo roditelji svoje otroke pri domačem delu in to za mnogo časa brez vprašanja in prošnje. Take zamude je šteti med neopravičene.

Število učiteljev je in sicer s spričevalom usposobljenosti 39, s spričevalom zrelosti 6. Število učiteljic je s spričevalom usposobljenosti 7, s zrelostnim spričevalom 6 in brez spričevala 1. Vseh učiteljskih močij v okraji je torej 12 nadučiteljev, 33 učiteljev, 13 učiteljic; 1 pomožna učiteljica in 2 privatni učiteljici; jedno učiteljsko mesto je izpraznjeno; dalje učiteljice samo za ročna dela 9; šolskih katehetov 29 zaradi pomanjkanje duhovnikov poučuje 8 posvetnih učiteljev verouk. S kmetijskim poukom se bavi 17 učiteljev; brez šolskih vrtov je še 8 šol.

Ko je potem g. nadzornik še nekoliko nedostnosti gledé šolskih knjižnic, šolske discipline in postopanja pri šolskih zamudah omenil, prešel je potem k posameznim učnim predmetom. Preobširno bi bilo, da bi vse natančno popisoval, omenim naj le toliko, da se je g. nadzornik splošno o uspehih pohvalno izrazil ter nam podal prav mnogo lepih metodičnih naukov, kako treba postopati pri posameznih predmetih. Navesti hočem pa popolnoma nadzornikovo poročilo o ženskih ročnih delih, ki se tako-le glasi: „Ženska ročna dela se učé večinoma s dovoljnim uspehom in trud nekaterih učiteljic je res hvalevreden. Veliko moralčno in gnotno korist prinaša dobro urejen pouk v ženskih ročnih delih. Kako veselo je gledati deklice, ki, namesto da bi pohajale, pridno pleto nogavice ali šivajo in krpajo obleko ter se že v mladosti vadijo pridnosti, delavnosti in s samodelom štedljivosti. Obžalovati je le, da je še 17 šol, kjer ni tega pouka. Prosim gospode šolske voditelje, da se potrudijo dobiti sposobne ženske za to koristno poučevanje.

Neumljivo pri tem pouku pa mi je, da neizprašane, pomožne učiteljice veliko bolj goje šivanje in krpanje v šoli, kakor nekatere izprašane učiteljice, in vender je to, smelo trdim, najvažnejši del vsega pouka. Ubogi soprog, ubogi otroci, ako gospodinja ne zna šivati, ako ne zna raztrgane obleke popravljati. Morebiti se bode ugovarjalo: o, to si žena že pozneje, ko bode sila, navadi. No, potem bi pa tega pouka v šoli kar nič treba ne bilo, ako se da pozneje tako hitro in lahko pručiti! A temu ni tako, ne, ta pouk

je težak in treba je velicega truda in vztrajnosti, mnogo vaje v mladosti, kdor si hoče pridobiti potrebne spretnosti v tej stroki za življenje. Priporočam torej gospodičinam učiteljicam, da se pri tem pouku kolikor največ mogoče oziirajo na šivanje in krpanje. Pri bodoči konferenciji misli se napraviti razstava ženskih ročnih del, pri kateri priliki morejo pokazati učiteljice svojo spretnost pri poučevanju in samodelu*.

S tem je končal g. nadzornik svoje opazke, le splošno dal nam je še te-le nauke:

„Delajmo neutrudno in vztrajno na provspeli ljudskega šolstva in na vzvišanje našega važnega poklica. Sveta skrb nam bodi, da vsak na svojem mestu zvesto in goreče izpolnjuje vse dolžnosti, katere mu nalaga težavni učiteljski stan, da se strogo držimo zakonitih določil in predpisov. Vedno in povsod vzbujajmo otroke k moralnemu in prikupljivemu življenju. Zaželjeni uspeh doseči moremo le tedaj, ako se sami strogo ravnamo po besedah, katere učencem priporočamo. Prazne besede brez lepega vzgleda malo izdajo. Tudi ljudstvu ne smemo kazati slabih vzgledov, inace je njega zaupanje do nas, naša veljava v občini izgubljena, naše delovanje v šoli ovirano. Védimo se sploh tako, da se nad nami nobeden pošten človek ne more spodtikati ali o nas slabo govoriti. Prizadevajmo si pridobiti spoštovanje ljudstva in zadovoljnost svojih predstojnikov!“ (Občno odobravanje).

J. Dimnik — Postojina.

(Konec prih.)

iz logaškega okraja. (Učit. konferencija.)^{*)}

Dne 3. maj. srjana je zborovalo učiteljstvo tega okraja v Dolenjem Logatcu in sicer zato ravno tam, da si je ogledalo ondotno šolsko delarno in nje dosedanje izdelke. Vidilo se je veliko razstavljenih in lepo izdelanih okvirov, škatljic in enakih rečij, katere so gg. učitelje presenetile; pa vrnimo se k stvari.

G. c. kr. okrajni nadzornik prof. Vil. Zupančič otvori zborovanje takoj po 9. uri, določil si svojim namestnikom ondotnega nadučitelja g. Ribnikarja in zapisničarjema sta po vzkliku izvoljena nadučitelj g. G. Gašperin in učiteljica gđc. Hromec.

Radi bolehnosti ni bilo pri konferenciji gđc. Leskovic, g. Kleča in g. Schmidta. Gđc. Costa, bivša učiteljica v Planini, se je službi odpovedala, omožila, ter se preselila na Moravsko.

Počastil je zbor ondotni predsednik krajnega šolskega sveta g. Mulley, a bili so navzoči tudi 4 kateheti, namreč: č. gg. Frjaneč, Regen, Hiersche in Bezeljak. Po konferenciji došel je še cerkniški katehet č. g. Fran. Krek, „Vrtčev“ sotrudnik.

G. predsednik prečita potem ukaze višjih šolskih oblastev in odloka dveh sprejetih samostajnih predlogov vplanske učiteljske konferencije v Cerknici.

^{*)} Zaradi pomanjkanja prostora zakasnjeno.

Prvi predlog je bil, naj bi sl. c. kr. šolska oblastva na to delala, da se že skoraj odpravijo napake udov nekaterih krajnih šolskih svetov ali krajnih šolskih nadzornikov, kadar pridejo v šolo poslušati ali nadzorovat. Z dnem 9. kimovca 1889 št. 819 se reši rečena uloga tako-le: Vsem šolskim vodstvom se naroča, da vsako nedostojno vedenje udov krajnih šolskih svetov v šoli takoj objavi c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. Šolskim vodstvom se je poslal ta odlok potem krajnih šolskih svetov.

Drugi sprejeti nasvet je bil, naj bi bili dopoldnevi križevga tedna, sv. Marka in sv. Alojzija dan uvrsteni k 5. točki okrožnice visokega c. kr. deželnega šolskega sveta od dne 8. vinotoka 1870. l. št. 316. Visoki c. kr. deželni šolski svet je na to odgovoril, naj krajni šolski sveti za take dajejo prosto na račun onih treh dnij v šolskem letu, do katerih imajo postavno pravico.

G. c. kr. nadzornik omenja dalje svoje opazke pri nadzorovanju šol. Učiteljstvo stori svojo dolžnost in šolstvo je v pravem tiru, kakor vplansko leto. Uradne knjige in spisi naj so lahko pregledno sestavljeni; matrika naj je urejena po letih in starosti otrok; v tednik se lahko več oddelkov vkup zapisuje; uradni spisi naj so natančni in določni ter naj se v vsakem spisu le o jedni sami reči piše; vsaka preuredba in preložitev šolskih dnij naj se pravočasno naznani. Bukvarni zapisnik naj obsega solarsko in učiteljsko knjižnico, in vpiše naj se vsakikrat, kedaj so se nove knjige pregledale in kdo jih je pregledal t. j. podpis.

Pretrsovala se je nadalje tvarina iz realij za posamezne razrede in oddelke na raznih kategorijah ljudskih šol. Poročevalci so bili različnega mnenja — besedovanja dosti — a sklenilo in določilo se vendar ničesa ni, ves trud je bil zaman; za to se je volila enqueta, da poroča pri prihodni konferenciji v tej reči.

V to so bili izvoljeni gg. nadučitelji: Benedek, Božič, Dermelj, Gašperin, Kerne, Poženeš, Repič, Ribnikar in Žirovnik. Ta enqueta je ob jednem tudi stalni odbor.

Iz poročila knjižničnega odbora za 1889/90 posnamcem, da je imela blagajnica 230 gld. 76 kr. dohodkov in 198 gld. 36 kr. stroškov, preostane torej se 32 gld. 40 kr. Odbor ostane dosedanji.

Radi nasveta g. Ribnikarja o pouku v kmetijstvu in sadjarstvu na ljudskih šolah logaškega okraja se je unela ostra debata pro et contra. Obveljal je vendar naposled g. Ribnikarjev nasvet, namreč, da se z združenimi močmi napravi in zida učni načrt z učno tvarino in metodični navod za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu ljudskih šol logaškega okraja.

Spis pregleda stalni odbor in ako ga odobri, pošlje se v natisek, založi ga „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja“.

Samostalnih nasvetov ni bilo na dnevnem redu. K sklepu zahvali se gospod predsednik poročevalcem in poročevalkam za njih trud, spodbuja učiteljstvo sploh k vstrajni delavnosti in pravi kolegijalnosti ter zaključi sejo ob 1. uri s trikratnim živio- in slavaklicem presvetlemu cesarju in ves zbor naučeno zapoje cesarsko pesem.

Zborovalo je potem še „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja“ in je pri tej priliki blagajnik tega društva nabral za grobni spomenik ranjkega gosp. Trevena, učitelja na Blokah 55 gl. 20 kr. (nekaj novcev se boče še dobilo). Društvo mu boče dne 18. kimovca spomenik postavilo na Blokah.

Skupni obed je bil v g. Arkovi gostilni. Potreba dobra in jedila ukusna. Med obedom došli so v našo sredo naš jako prijazni c. kr. predsednik okrajnega šolskega sveta g. Del Cott, g. notar Gruntar in dr. Stergar. Razume se, da se tudi napitnic ni manjkalo. Na zdravje! —1.

Z Jesenic na Gorenjskem (Iz šolske kronike o šolskih dobrotnikih v minolem šolskem letu.) Spoštovani gospodje bratje Ruardovi, preselivši se odtod, blagoizvolili so podpisnemu iz svoje knjižnice odbrati mnogo knjig za krajno učiteljsko knjižnico, s čemur se je slednja znatno pomnožila.

Gospod Alojzij Schrey, c. k. poštar, privedil je v sporazumljenji s šolskim vodstvom pustno nedeljo med veselico „tombolo in srečkanje“, katera je dala čistega dohodka 35 gl. 19 kr. namenjenega v nakup učnih pripomočkov ubogim učencem in v pomnoženje otroške knjižnice. — V prvi namen se je poslala mala vsotica društvu „Národna šola“, koje je poslalo mnogo raznega šolskega blaga; poleg tega se je nakupilo še nekoliko svinčnikov in peres. To blago se je delilo tudi šolarjem, ki so nabirali globovega belina in drugih mrčesjih zaleg; nanesti so jih 39.626 v šolo, kjer se je vse požgalo. To se sadja gotovo mnogo pozna, ker nam letos obilo obeta. — V drugi namen so se nakupili vsi letniki „Vrtca“, kar jih je bilo mogoče dobiti; v nameček pošilja sl. uredništvo letošnji „Vrtec“ brezplačno.

Častiti gospod Francišek Pokoren, bivši tukajšnji katehet, naročil je tej šoli ilustriran list „Dom in svet“ za tekoče leto.

Dne 31. malega srpana t. l. smo skenili šolsko leto in ob enem tudi praznovali poroko presvetle nadvojvodinje Marije Valerije s presvetlim nadvojvodo Franciškom Salvatorjem. Da ta dan šolski mladini trajno ostane v spominu, pripomogli so s svojo požrtovalnostjo tusem na leto-

višče dobro nam došla slavna, tuja gospoda in domači šolski prijatelji, da se je ta dan pogostila vsa šolska mladina s kruhom, sirom in vinom pri šolski veselici v prijetnem parku Schreyevem ob Savi. V to svrhu je daroval največ izmed prve blagorodni g. c. k. poštni nadravatelj Karol Pokorny 5 gl., izmed družih pa prečastiti naš gospod župnik in krajni šolski ogleda Janez Keršič (4 gl.).

Vsem tu imenovanim in neimenovanim blagim šolskim dobrotnikom in prijateljem izrekam v svojem in vse šolske mladine imeni najprisrčnejšo zahvalo. Slava jim!
Dragotin Bernard
šolski voditelj.

Iz Kobarida. (Dragojila Milek †). Dne 22. mal. srpana je v Ljubljani po dolgotrajni in mučni bolezni umrla gospodičina Dragojila Milek, bivša dolgoletna in marljiva učiteljica v našem trgu, v 40. letu svoje dobe. V Kobarid je prišla l. 1872., kjer je ostala do konca šolskega leta 1888., torej polnih 16 let. Kobaridci ji ohranimo hvaležen in blag spomin, katerega je rajnica tudi v polni meri zaslužila. V cvetu mladosti svoje je prišla v Kobarid kot prva tukajšnja učiteljica, ki je posvetila svoje mlade a spretnosti svoje vsestranskemu napredku naše šolske in odrasle mladine. Da je vse sedanje mlajše ženstvo v Kobaridu in okolici izvrstno izurjeno v ženskih ročnih delih, to je sad njenega truda in njene posebne spretnosti v takih delih. Ali tudi zunaj šole je bila dolgo let, dokler je bila še zdrava, jako delavna učiteljica. Tukajšnji čitalnici je bila mnogo let spretna in delavna moč; zlasti pa pri raznih čitalničnih veselicah je bila in je dosedaj še vedno nenadomestljiva. Posebno je bila vneta za lepo petje. Zbirala je okoli sebe zbor mladih deklet, katere je učila cerkveno in narodno petje. Lepe Marijine pesmi pri Šmarinah bodo še dolgo let spominjale vrle pevke na njih bivšo učiteljico. — Bavila se je tudi s pisateljevanjem; spisovala in prevajala je povestice za mladino, katere je priobčevala v „Vrtcu“ pod imenom Petrovna in menda še pod drugimi imeni, kar naj bi g. „Vrtečev“ urednik blagoizvolil naznaniti svojim mladim čitateljem.

Zadnja leta začela je bolhati. Iskala je na raznih krajih zdravniške pomoči, ali brez uspeha. Postala je bolj tiha in mrtva, ali še vedno delavna in požrtovalna, kjer je bila treba. Slednjič se je umaknila v Podzemelj na Kranjsko, a po kratkem umirovljenji je izdihnila v Ljubljani svojo blago dušo. N. v m. p.!

Po „N. S.“

S Tolminskega. (Uradna učiteljska konferencija) za tolminski okraj se je vršila 10. mal. srpana v Tolminu. Po navadnem nagovoru predsednika g. Franciška Dominca se je prečital zapisnik lanske konferencije, iz katerega pa se je po soglasnem

sklepu jedna točka izbrisala, ker se ni sklenila v konferenciji in se samovoljno postavila v zapisnik.

Gledé na točko „kakó naj se napravi natančen zemljevid tolninskega okraja z njegovo zgodovino“, se je večina strinjala v tem, da je risanje natančnega zemljevida silno težavno, gledé na zgodovino pa popolnem nepotrebno delo, ker imamo že izvrstno Rutarjevo zgodovino, ki povsem zadošča našim potrebam. Vender se je cela ta stvar prepustila odseku petih udov, ki naj preudarijo, ali se ima izvršiti in kakó.

Poročevalca o naslednji točki „kakó je uplivati učitelja na нравno vedenje šolske mladine tudi zunaj šole“, bila sta dva, in sicer gg. F. Bogataj iz Bolca in Matija Kenda iz Sedla. Posebno je ugajal izdelek slednjega, ki je poudarjal, da mora izhajati tak vpliv iz šole, iz cerkve in z doma. Poročevalec g. M. Kenda je bil tudi naprošen v imeni cele konferencije, naj bi objavil svoj spis v kakem učiteljskem listu.

Prav ko se je razpravljala gornja točka, stopil je v dvorano c. kr. okrajni glavar, visokorodni gosp. grof Marenci, ki je pozdravil navzoče učiteljstvo v slovenskem jeziku ter priporočal, naj učiteljstvo pazi posebno skrbno na нравno vedenje mladine, ker to je podlaga pravi sreči in blagostanju. Konferencija je z živio-klici sprjela pozdrav in priporočilo g. okrajnega glavarja in mu je pri odhodu zapela cesarsko pesem.

Med samostalnimi predlogi je bil najlepši oni učitelja g. J. Kende, ki je predlagal, naj bi stalni odbor izbral vselej jednega poročevalca za izdelke (konferenčne) učiteljev in jedno poročevalko za izdelke učiteljic. Ta dva naj bi jih dobro proučila in napravila iz njih nov sestavek kot nekak povzetek najlepših mislij iz vseh izdelkov. Doslej sta se predčitala največ po dva sestavka, vsi drugi so pa ostali neprečitani in marsikako dobro zrno je postalo tako pozabljeno.

Ko je g. Kristijan Bratina dokončal svoje poročilo o stanji okrajne učiteljske knjižnice, sledila je volitev v razne odbore in volitev dveh poslancev v prihodno deželno učiteljsko konferencijo. Izvoljena sta bila gg. Vrtovec in Širca.

Na to je predsednik sklenil konferencijo s trikratnimi živio-klici na presv. cesarja, na kar je zadonela cesarska pesem. Po „N. S.“

Iz Gorice. (Zborovanje „učiteljskega društva“.) Dne 24. mal. srpana je imelo „učiteljsko društvo za goriški okraj“ svoje letno občno zborovanje, kakor je bil „Tovariš“ z vabilom naznanil. Udeležilo se je zborovanja 32 oseb, od

teh 29 udov in trije gostje. Pohvalno omenjemo, da se je 8 gospd. učiteljic udeležilo zborovanja.

Po primernem pozdravu g. predsednika Tom. Juga, volitvi dveh gospodičin kot zapisničaric se prebere in odobri zapisnik zadnjega zborovanja.

Predsednik naznanja, da prva točka dnevnega reda „Petje po notah“ odpade, ker dotični poročevalec naznanja, da se zborovanja ne udeleži, ker je iz društva izstopil. Zbor vzame to s pomilovanjem na znanje.

Na to poroča g. Peter Medvešek o društvenem delovanju v minolem letu in o drugi skupščini „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v binkoštih t. l.

Iz obsirnega poročila naj posnamemo, da šteje društvo 76 udov, med temi 17 zastopnic lepega spola, kar je gotovo lepo znamenje in častno za gđ. učiteljice in za društvo. V minolem društvenem letu je imel odbor 4 seje, a bila so 3 občna zborovanja v navzočnosti do 40 udov. To kaže na krepek razvoj društva našega in na veliko zanimanje za društvo. Da bode tudi v prihodnje jednako, skrbeti je treba za primerno tvarino, ki naj bi se obravnavala pri zborovanjih. V slučajih, da bode tretja glavna skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ prihodnje binkošti v Gorici, prosil je odbor slavno „Čitalnico“ v Gorici, da bi blagoizvolila prepustiti prostore svoje v isti namen. Odgovor g. predsednika „Čitalnice“ Ant. Šantla je občni zbor z veseljem vzel v znanje, kajti prostori se radovoljno prepusté. Upamo torej, da bode tretja skupščina v Gorici. — Na znani poziv g. Jan. Lego v Pragi radi vzajemnosti čeških in slovenskih učiteljev pri potovanju odzval se je odbor v zmyslu, da učiteljstvo našega okraja bode brez izjeme storilo svojo dolžnost, ako bi kateri čeških kolegov zašel v naš okraj.

Končno priporoča tajnikovo poročilo jedinstvo med učiteljstvom, katero naj, kakor jeden mož, združeno bode v trdno društvo, katero bode moglo uspešno odbijati vsakovrstnih napadov na šolstvo in učiteljstvo.

Blagajnik g. Anton Bajc poroča o ugodnem denarnem stanju društva, katero naj — na predlog g. Fr. Vodopivca, c. kr. okrajnega šolskega nadzornika — vsakoletni prebitok vloži v hranilnico slovensko v Gorici. Delegatom „Zaveze“ določil je zbor za pot v Celje 12 gld.

G. Iv. Mercina, c. kr. učitelj na vadbici, predlaga z ozirom na ugodna poročila o društvenem delovanju in stanju, naj se izreče odstopivšemu odboru pohvalo in priznanje. Predlog se vzprejme jednoglasno.

G. Balič, predsednik odseku za izdajo „Opis“ okraja našega, poudarja, da stvar nekako prepočasi napreduje ter prosi, naj se podviza, da bode v krat-

*) Zaradi pomanjkanja prostora zakasnjeno.

kem vsaj večina občin opisana, da bode odsek se lotil dela.

G. Fr. Bajt poganja sklep radi produkcij v petji, da bi se vendar jedenkrat pričelo tudi v tem oziru delovati, da bo mogoče o priliki zborovanja „Zaveze“ nastopiti kot pevski zbor. — Stvar se je prepustila odboru.

G. Balič poudarja, da odkar smo vpeljali v šole „Abecednik“, šole naše ničesa ne dobivajo mesto „Začetnice“ za ubožne otroke; predlaga, naj se storé potrebni koraki, da se „Abecednik“ vzprejme v zalogo šolskih knjig. G. Mercina se strinja z Baličevem predlogom, a izvesti se ne da; nasvetuje v pomoč naslednje: Šole naj vzprejemajo darovane „Začetnice“, a naj jih zamenjajo v knjigarnah za „Abecednike“. — Drugim udom zdi se tudi to neizpeljivo. — G. Medvešček je mnenja, naj se prosi, da se dobi pa drugih, družjih šolskih knjig v večjem številu. — G. nadzornik pojasnjuje končno, da c. kr. zaloga šolskih knjig razdeli za uboge otroke le svoj čisti dobiček na podlagi števila otrok.

G. predsednik prebere še odlok, s katerim je slavni deželni šolski svet rešil društveno vlogo radi napadov v „Soči“ in „Rimskem katoliku“ v zmislu, naj učiteljstvo točno vrši svojo dolžnost, da s tem se bode najbolje branilo napadom.

Končno je bila volitev novega društvenega vodstva. Izvoljeni so gg.: Tom. Jug, Anton Bajc, Ambrož Poniž, Peter Medvešček, Matej Lovrenčič kot odborniki; Čopi in Zega kot namestnika. G. predsednik predlaga, naj bi se deputacija poklonila g. c. kr. okrajnemu glavarju ter izrazila čestitko učiteljstva radi poroke Nj. c. Visokosti nadvojvoda Francišek Salvatorja z Nj. ces. Visokostjo nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo presvetlega cesarja našega. Pooblastil se je novoizvoljeni odbor v to. Ravno tako predlaga g. predsednik, naj se izreče vodstvu kmetijske šole zahvalo, ker nam prepušča prostore svoje ter nam tudi daje priliko opozovati umnega gospodarstva lepe uspehe. — Vzprejeto jednoglasno.

G. Iv. Mercina meni, da je kmetijska šola predaljena od mesta in bi bilo bolje, ko bi imelo društvo zborovanja svoja v sredinji mesta kje in predlaga, naj se naprosi „Čitalnico“, katera bi gotovo rada prepuščala potreben prostor za to. — Vzprejeto. Končno prebere g. predsednik dopis g. Likarja, trgovca s šolskimi potrebščinami v Gorici, kateri se zahvaljuje za dosedanjo naklonjenost in se priporoča za prihodnost. Z ozirom na to, da je g. Likar naš društvenik, upokojen učitelj, oče več otrok, vrl narodujač, upam, da ga ni slovenskega učitelja na Goriškem, ki bi ga ne podpiral s tem, da pri njem naročuje pisarniško potrebščino.

Po zborovanji se je ustanovil odbor tako-le: gg. T. Jug predsednik, M. Lovrenčič podpredsednik, A. Bajc denarničar, A. Poniž pevovodja in P. Medvešček tajnik. — e —

Z Goriškega. Didaktofon, c. kr. izključno privilegiran glasbeni instrument.) I. Didaktofon kot učilo. — Pevski pouk je pri naših navadnih razmerah zelo težavno in mučno delo; ko bi pa znali pevci kako godalo, bi jim petje ne delalo tolikih težav, in pevski pouk bi se mahom pretvoril v prijetno in kratkočasno zabavo. Da bi se pa morali pevci učiti navadnih instrumentov, na to ni še misliti, kajti tu bi trebalo mnogo časa in truda. — Na didaktofonu pa pevec v prav kratkem času doseže smoter, namreč, ob jednom se priučí sviranju in petju. Navod o rabi didaktofona je na 1/4 pole popirja!

Didaktofon se najbolj karakterizira v klavijaturi, katera nosi na tipkah ves notni sistem, t. j. 5 črt, 4 medčrtja, pomožne črte in medčrtja pod in nad 5 črtami. Vsled tega je klavijatura z notami v tako tesni zvezi, da more vsakdo, rekel bi na prvi pogled zaigrati vsako noto na didaktofonu, kajti tu ni treba k temu nikake teorije, ampak dovolj mu je, da vé, da se note pišejo na pet črt in štiri medčrtja. Črte so na didaktofonu rdeče in na teh je pet rdečih tipke (e, g, h, d, f), medčrtja so pa bela in na teh so štiri bele tipke (f, a, c, e). Svira se: nota na 1. črti se zasvira na 1. rdeči črti (tipki), nota na 2. črti se zasvira na drugi, 3. na 3., 4. na 4. in 5. na 5. rdeči črti (tipki); nota v 1. medčrtji se zasvira na 1. belem medčrtji (tipki), nota v 2. medčrtji se zasvira na 2., 3. na 3. in 4. na 4. belem medčrtji (tipki).

Pomožne črte so na didaktofonu modre, medčrtja pa zelena, in tudi na teh se glaske po barvah in štetji prav tako lahko svirajo, kakor glaske na pravih črtah in medčrtjih. Trioktavni didaktofon ima črte le v vijolijskem ali basovem ključu, štiri- in petoktavni pa imata črte v obeh ključih. Barve so lepo ukusno ubrane ter tako razločno kažejo posamezne note, da je vsako motenje nemogoče.

Didaktofon ima tudi premikajočo klavijaturo, vsled koje se more vsaka skladba tudi z več križi in „be“ svirati v „c“ intonaciji, se ve da treba prej isto v „c“ transponirati, — a da se ta glasi v prvotni pravi intonaciji, premakne se klavijatura ob nastavljeni lestvici dvanajstih intonacij pred znak zahtevane intonacije. Vsled tega se more tudi vsaka skladba iz iste intonacije — v vseh 12 intonacijah, tedaj tako visoko ali nizko, kakor se komu poljubi samó po premikanji klavijature, svirati.

II. Didaktofon kot glasbilo. Ta glasbeni stroj je s harmonijem popolnoma v sorodu ter ga more poleg svoje naloge v vsakem oziru nadomeščati

Kar ga pa posebno priporoča je prijeten glas, trdno in lepo delo in prenizka cena. Raznostrana priznanja in laskave izjave potrjujejo resnico teh vrstic.

III. Cenik. Didaktofon ima dve obliki: A in B. Instrument v obliki A stoji na dveh nogah ter ima vidno mehovje, v obliki B pa je podobna lepemu, prav čednemu harmoniju. Didaktofon stoji: na 3 oktave v obliki A 25 gld., z lično klavijaturo 8 gld. več, v obliki B 3 gld. več; na 4 oktave v obliki A 38 gld. z lično klavijaturo 3 gld. 50 kr. več, v obliki B 4 gld. 25 kr. več; na 5 oktave v obliki A 50 gld., z lično klavijaturo 4 gld. 25 kr. več, v obliki B 5 gld. več.

Didaktofon na prečno glasnico, ki daje mnogo plemenitejši, prijetnejši in polnejši glas, stane na 3 oktave 2 gld. 50 kr. več, na 4 oktave 3 gld., na 5 oktav pa 3 gld. 60 kr. več. Štiri- in petoktavni didaktofon imajo register „Expression“, po naročilu nastavitva se tudi 2 „Forte“ po 1 gld. in „Tremblant“ za 2 gld. Te cene se razumevajo za izdelke v mehkem lesu lepe zunanosti, kdor pa želi didaktofon v okrovo obdan z orehovim lesom, mora določiti za 3 oktave 6 gld., za 4 oktave 7 gld. in za 5 oktav 8 gld. več.

Da se razširjatev didaktofona ter z njim pospeševanje krasne glasbene umetnosti kolikor mogoče olajšuje in podpira, tako, da more priti do instrumenta vsak, ki ima veselje do glasbe in le količkaj gmotne moči, dajejo se didaktofon tudi na obroke in sicer: koj pri naročitvi 5 gld., pri dobritvi 5 gld. za ostalino pa se mora odjemalec zavezati, da bo neopretržno plačeval prilično tudi po 5 gld. na mesec. Na obroke stoji instrument 10% več. Embalaža in voznina ide na odjemalčev račun. Plačuje se v Škrbini (p. Komen). Jamci se jedno leto. Kar bi se v tem času vsled pomanjkljivosti pokvarilo, popravi se brezplačno. odjemalec plača le voznino dotičnemu delu ali celemu instrumentu. Za škodo, ki bi se utegnila pripetiti na potu, je odgovoren voznik, oziroma železnični urad. Pri naročitvi naj se blagoizvoli naznaniti, ali se želi didaktofon z milejšim, bolj tihim ali pa živabnejšim, krepkejšim glasom, naznaniti pa tudi treba železnično postajo, kamor se ima instrument doposlati. Podpisani je pripravljen z instrumentom iti, kamor se ga pozove, da praktično pokaže, kako se po njem res lahko kmalu svira — a to pod tem pogojem, da se mu zagotovi vsaj 4 do 5 naročil.

V prosep glasbenega napredka se za obila naročila priporoča:

Alojzij Luznik,

Škrbina (p. Komen; Primorsko).

Opomnja uredništva. To glasbilo je posebno pripravno za manj izvežbane učitelje in organiste in se priporoča tudi zaradi nizke cene.

Z Dunaja. (Kolonija kranjskih učiteljev na Dunaji. — Dalje). V svojem zadnjem dopisu sem popisal potovanje iz domovine v Beč, danes hočem na dalje zabeležiti dogodjaje v šoli in zunaj šole.

Vseh učiteljev v tečaj nas je 48, kateri se razdele po narodnosti sledeče: 16 Slovencev, 4 Čehi, 4 Poljaki, 1 Rusin in 23 Nemcev. Po posameznih kronovinah je in sicer: Kranjcev 15, Čehov 13, Galičanov 5, Spodnje-Avstrijcev 4, Moranov in Gornje-Avstrijcev po 3, Štirca 2, Primorcev, Šlezijanov in iz Bukovine po 1.

Dopoldne je pouk v mizarstvu (12 Slovencev), v rezbarstvu (4 Slovenci), v lepljenstvu (2 Slovenca). Popoldne je pouk v mizarstvu (2 Slovenca), v rezbarstvu (10 Slovencev), v strugarstvu (2 Slovenca) in v modeliranji (2 Slovenca).

Vsa dela se izdelujejo sistematično od lažjega do težjega, a razven dela je tudi dvakrat na teden teoretičen pouk v navedenih predmetih. Mizarji so začeli delati početkom navadne nastave za cvetke, postavke za napenjanje metuljev, gnezdilne hišice itd., a treba je bilo priučiti se tudi raznim lesnim zvezam, odprtim in zaprtim, kjer mora vsak jako previdno in natančno delati; sklene se z uporabo lesnih zvez na malih omaricah in skrinjicah ter priučiti tudi likanju in navadnemu barvanju s pajco, katero si lahko slednji sam napravi.

Pri rezbarstvu je začetni pouk v navadnem izrezovanji, zatem pride globoki a potem visoki rez — iz vsacega nekaj vporab in modelov.

Pri kartonaži ali lepljenstvu se začne z navadnim štirikotom in počasi pride na jako lepe težavne izdelke, isto tako z modeliranjem in strugarstvom. Ves pouk je sistematično urejen od lažjega do težjega, tako, da se mu lahko vsakdo priučiti in si dobi potrebnih znanostij, katere bode uporabljal v prid domovini. Učitelji so prijazni ter postrežni, v pravem pomenu pravi kolegi. Sklep tečaja je bil dué 21. velikega srpana z raznimi nagovori in razdelitvijo spričeval.

Razven pouka, ki je slednji dan 7 do 8 ur, ima človek še vedno nekaj časa, da si znamenitosti Dunaja ogleda. Tudi mi Slovenci smo vporabili ves prosti čas in ogledali si dokaj, večinoma skupno. Dne 19. mal. srpana smo bili v Schönbrunnu ter si ogledali lepe zverinjake, 20. v Nussdorfu, na Kahlenbergu (Stefaniewarte), popoldne v Klosterneuburgu; 21. ogledali smo si prater in razstavo, 22. akademijo znanostij, 23. dvorni orožni muzej, 24. prirodoznanski dvorni muzej, 24. smo šli pozdravit kolege v Neulerchenfeldu, med kojimi sta gg. Levstik in Novak iz Idrije, 25. nas je bilo nekaj v dvorni operi, 26. smo si ogledali razne imenitne panorame, med temi prekrasno epizodo iz nemško-

francoske vojne in napad mesta Rima po Garibaldiju, 27. smo si ogledali razne cerkve a popoldne razstavo, 29. smo bili v cesarski zakladnici, 31. v gledišči Ronacherjevem, 1. vel. srpana smo si ogledali državno zbornico, 2. dvorno gledišče, kjer je združena v posameznih verandah in hodnikih vsa umetnost kiparstva, stavbarstva, zidarstva in slikarstva, 3. smo bili v novi dunajski mestni hiši (rotovži), kjer se nahaja historični muzej v štirih velikanskih oddelkih; tukaj so znamenitosti iz časa turških vojsk; ta dan smo bili tudi v orientalskem kupčijskem muzeji, kjer si človek ogleda izdelke Kitaja, Japonske in drugo. Popoldne smo bili na državni zvezdarni (Sternwarte); od tu smo gledali še ostale turške nasipe in okope, 5. smo se podali v kapucinsko rakev, kjer počivajo trupla umrlih iz cesarske rodbine, 6. smo bili v mestnem parku, 7. smo šli v razstavo učil, 8. je bil odločen za skupno fotografiranje, 9. smo si ogledali cesarske konje, vprežno opravó, sedla, kočije in lovsko cesarsko opravó. Popoldne po šoli smo bili na cesarskem dvoru, 10. je bil namenjen Laxenburgu in drugim zunanjim krajem, 12. smo bili na centralnem pokopališču, 14. v Schönbrunnu, 15. smo si ogledovali obhod nemških pevcev, 16. smo zopet ogledali nekaj okolice, 17. smo ogledovali „Sängerhalle“ a 18. (prost dan) vojaško parado na Schmelzu, popoldne pak prater in razsvetjavo v razstavi, 19. smo bili v c. in kr. artilerijskem arzenalu, kjer se izdelujejo puške in topovi, a je tudi krasen muzej z

lepimi slikami, orožjem, oblekami, zaslužnimi križci bojevnikov naše vojske iz prejšnjih časov.

Dne 20. smo imeli vsi učitelji skupni zabavni večer, kjer smo Slovenci, kakor pri raznih prilikah zapeli našo mlo domačo pesem.

Še so nekateri gg. tovariši si ogledali tudi druge znamenitosti, katere je vse polno po mestu. Vstopnina je po nekaterih krajih 10—20 kr., a drugod prosta popolnoma, zopet pa prosta, samo vodniku je treba kaj darovati, tako da kebri vedno iz žepov frče. Da pa je človek pri toliki boji in ogledovanji truden in upehan, se samo ob sebi uné, pa kaj se hoče, ako si hoče več znanostij in vednostij pridobiti, mora si pete brusiti po trdem tlaku.

Razven gosp. nadzornika in prof. Levca so nas počastili s svojim pohodom gg. kolegi L. Božič iz Žirov, J. Kostanjevec iz Čola in Jožef Majer iz Ljubljane.

Končno izrekam v imeni tovarišev presrečno zahvalo visokemu deželnemu odboru in slavni kranjski hranilnici, ki sta nam naklonila podporo, da smo mogli svoje znanje pomnožiti in si veliko lepega ogledati. Slava!

Ne smem pa pozabiti tudi našega ljubega tovariša g. nadučitelja Vojteh Ribnikarja, ki nas je povsod z veseljem vodil, bil torej naš voditelj ter z nami šel, dasiravno je on že vse to videl. Prisrčna hvala mu bodi tu izražena.

Ako bi hotel nadrobno vse opisati, časa bi mi primanjkovalo, vzemite, dragi tovariši, te skromne vrstice za dobro.

Ksaverij.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Direktorij „zaveze slovenskih učiteljskih društev“ je imel dne 6. vel. srpana t. l. svojo sejo, pri kateri so se med drugimi sprejele sledeče točke:

1. Z ozirom na to, da daje banka „Slavija“ svojim članom dividendo, katera od petega leta naprej vsakemu zavarovancu v oddelkih življenskih zniža zavarovalnino, oziroma poviša zavarovani kapital; oziraje se na to, da je banka „Slavija“ povsem soliden naroden zavod; oziraje se še na druge dobre okolščine pri banki Slaviji, sklene direktorij podpirati banko „Slavijo“ ter jo priporočati pri raznih učiteljskih društvih in sploh pri slovenskem učiteljstvu.

2. Zavezni direktorij sestavi prošnjo na razne deželne zbere, v kateri se prosi, da bi se spremenil dotični šolski zakon tako, da bi imele deželne učiteljske konferencije pravico iz svoje srede voliti zastopnika v deželne šolske svete.

3. Direktorij odpošlje prošnjo na poučno ministerstvo, v koji se prosi, da bi se sestavila posebna enqueta izvrstnih šolnikov, ki naj bi pregledovala in popravljala vse dosedanje slovenske šolske knjige in sploh skrbela za to, da bi postajale knjige za slovenske narodne šole vedno boljše in boljše.

4. Direktorij odpošlje prošnjo na dotične deželne zbere za spremembo šolskega zakona v zmislu, da dobe petletnice vsi učitelji — brez izjeme, kakor je to običajno pri drugih uradnikih.

5. Direktorij boče storil potrebne korake, da dobé vsi učitelji pravico, voziti se za znižano ceno po vseh železnicah.

6. Direktorij odpošlje na deželni odbor kranjski prošnjo za splošno volilno pravico kranjskim učiteljem.

Dr. Tomaž Romih
predsednik „Zaveze“.